

Landa-lanaren kuantitatiboaren informe eta ohar metodologikoak

Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren 2021.ko Barometroaren esparruan

Hirugarren Sektore Sozialaren Euskal Behatokia

2022ko Urtarrila

3seuskadi

Hirugarren Sektore Sozialaren
Euskal Behatokia

Observatorio Vasco del
Tercer Sector Social

Aurkibidea

Sarrera	3
Aztertuko den unibertsoa identifikatzeko fasea	4
Lagin bati kontsulta kuantitiboa egiteko fasea	7
Datu kuantitatiboen analisi-fasea	9

Sarrera

Proiektuaren bi fase edo momentu daude eta ikerketa honen landa-lanaren oinarria dira: ikerketaren helburu den unibertsoa identifikatzeko fasea eta erakunde kopuru esanguratsu baten (lagina) ezaugarriei buruzko datu kuantitatiboak jasotzeko fasea.

Txostenak bi fase horien emaitzak eta ekintzak jasotzen ditu. Gainera, txosten honetan, egindako prozesu estatistiko nagusiak deskribatzeko informazio kuantitatiboaren azterketa faseari buruzko atala gehitu dugu.

Aztertuko den unibertsoa identifikatzeko fasea

Aurretiko gogoetak:

Horrekin lotuta, garrantzitsua da kontuan izatea Euskadiko Hirugarren Sektorre Sozialaren 2021eko Barometroaren abiapuntua aurretik egindako unibertsoaren identifikazioa izan dela (2015eko Liburu Zuriaren laneko prozesukoa). Hori guztia, era berean, 2019ko Barometroaren eta 2020ko Liburu Zuriaren laneko prozesuan osatu eta eguneratu zen.

Garrantzitsua da gogoratzea 2015ko Liburu Zuria egiteko, hirugarren sektore sozialari lotutako figura juridiko nagusien 10 erregistro ofizialen baino gehiagoren datuak eskatu eta bildu ziren: Euskal Autonomia Erkidegoko Elkartearen Erregistro Orokorra, Euskal Autonomia Erkidegoko Fundazioen Erregistroa, Euskadiko Gizarteratze Enpresen Erregistroa, Euskadiko Kooperatiben Erregistroa, Erakunde Erlijiosoaren Erregistroa, Hezkuntza eta Kultura Fundazioa, Elkartearen Erregistro Nazionala, Osasunaren, Gizarte Zerbitzuen eta Berdintasunaren Fundazioak, Elkarte Kooperatiboaren Erregistroa, Lan Elkartek eta Lan Fundazioak (EAEn egoitza duten entitateak, jarduketara-esparruaren arabera, EAeko Erregistroan edo Estatuko Erregistroan erregistra daitezke. Biak biltzea da interesgarriena). Horrez gain, webgune espezializatueta argitaratutako enplegu-zentro berezien zenbait zerrenda ere erabili dira. Erabilitako erregistro multzoari esker, prozesua ahalik eta erakunde gehien aintzat hartuz abiatu zela ziurtatu ahal izan zen.

Figura juridiko batekin formalki eratzeko inskribatzea derrigorrezkoa denez, erregistro ofizialak figura juridiko bakoitzeko erakundearen zerrenda "osotzat" jo daitezke. Nahiz eta baja ematea derrigorrezkoa izan, praktikan erakunde asko ez dira desegiten legez ezarritako bideei jarraituz; hori dela eta, aktibo ez dauden erakunde askok erregistratuta jarraitzen dute.

Egoera hori zuzendu nahian, 150 zerrenda ez-ofizial baino gehiagoko datuak bildu eta erkatu ziren. Zerrenda horiek zerikusia dute sektorearen jarduerarekin eta, bilaketa zehatz baten ondoren identifikatu eta estrategikotzat jo ziren.

Erregistro ez-ofizial horietan izena ematea ez da derrigorrezkoa; beraz, zerrenda partzialak dira, figura juridikoaren irizpidea betetzen ez dutenak, baizik eta beste batzuk, hala nola jarduketaren esparru geografikoa, jardueraren esparrua eta kolektibo hartzailea. Zerrenda horiek praktikan baliagarriak direnez, maiztasun handiz eguneratzen dira (harremanetarako datuak, oro har, dinamikotzat jo daitezke).

10.000 biztanle baino gehiagoko EAeko udal guztietako elkartearen zerrendak bildu ziren. EAeko hirugarren sektore sozialarekin lotutako bigarren mailako entitateen (sareen) zerrenda guztiak bildu dira. Halaber, gida eta argitalpen interesgarrietan (Boluntariotzako Erakundearen Euskal Errolda, Emakundeko emakumeen elkartearen gida, www.direktorioa.net -Eusko Jaurlaritzaren gizarte-zerbitzuen entitateak, foru-aldundiak, boluntariotzako agentziak ...) dauden zerrendak ere bildu dira. Horrez gain, azken urtean (2013-2014) hirugarren sektore sozialaren erakundearen jarduerarekin lotutako deialdi nagusien laguntza publikoen ebazpenak bildu dira (Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta 3 euskal hiriburuetako udalen laguntzak). EDE taldearen barne-laneko zerrendak ere erabili ziren (jardunaldien deialdiak, beste proiektu batzuetako parte-hartzaileak eta abar).

Horrez gain, aipatu txostenaren landa-lanean nahiz ondoren zenbait unetan, Interneten miaketa bat egin da, zerrenda ez-ofizialekin egindako lana osatzeko, eta horri esker, beste "espazio" batzuetan erakundeei buruzko informazioa aurkitu ahal izan da (prozesu hori ere

sakona izan da, eta zalantzazko erakunde bakoitza bilatzea eskatu du). Zehazki, Interneten GOOGLE bilaketa-motorraren bidez egindako miaketa bati buruz ari gara, gako-hitzen eta entitatearen izenaren bidezko zenbait kontsulta eginez, era askotako iturritan (entitateen webguneak eta sare sozialen profilak ere bai) datuak berrikusteko/ikertzeko aukera emango duena: herri-administrazioak; beste entitate batzuk (elkarteak, federazioak...); berriak komunikabideetan (prentsa, irratia...); argitalpenak (artikuluak, monografiak...); eta beste batzuk (kartelak eta/edo jarduera-liburuxkak). Zer datatan argitaratu den kontuan izanda egiaztatu da informazio horien egunerokotasuna eta zenbait iturritan lortutako informazioa kontrastatu da¹. Lan horri esker, erakunde batzuk azterlanaren xedearekin bat datozen edo ez argitu daiteke; lanean jarraitzen duten, aktibo ez dauden eta baja eman duten erakundeak identifika daitezke; eta eskura ez dauden edo behar bezala eguneratu gabeko telefonoak eta helbide elektronikoak lor daitezke.

Ez dira aktibotzat joko, landa-lanaren prozesu osoa amaitu ondoren, zalantzazkotzat jotzen diren erakundeak, aktibo ez egotea litekeenetzat jotzeagatik. Izan ere, esan nahi izango du:

- Ez dela harremanetarako datuen bidez aurkitu, nahiz eta zenbait unetan, ordutan eta abarretan saiatu.
- Ez dela sare bakar baten kide.
- Sektorean estrategikotzat jotako iturri ez-ofizialeko bakar batean ez da haren erreferentziarik topatu, miaketa sakona egin ondoren.
- Ez du diru-laguntza bakar bat ere jaso azken urtean.

Lan-prozesuaren laburpena:

Ekintza	Deskribapena eta lorpenak	Adierazleak
Kontsulta erregistro ofizialean alta eta baja berriak identifikatzeko	<p>Sektoreko figura juridiko nagusietako erregistro ofizialei (EAE eta Estatu mailan) 2019ko urtarrilaz geroztiko erakundeen alten eta baje zerrenda eskatu diegu.</p> <p>Erregistro horien jarduera esparruaren arabera erakundeen sailkapena gurearekin bat ez datorrenez, jakinarazi diguten alta kopurua ez dator bat datu-basean jasotako alten benetako kopuruarekin. Hori dela eta, beharrezkoa da lehenengo eskuz iragazketa-lana egitea gure azterketaren helburuarekin (HSS) bat ez datozela uste dugun horiek baztertzeko.</p> <p>Ezinezkoa izan da erakundeen bolumenari dagokionez esanguratsuenak izan diren 2021eko irailera arteko erregistro ofizialeko bajak ezagutu ahal izateko sarbidea izatea (Euskadiko Elkartearen eta Fundazioen Erregistro Orokorra).</p> <p>Ekintza honen bidez, guztira 289 alta eta 42 baja identifikatu dira.</p> <p>Datu-basean altak sartzen ditugunean, erregistroaren bidez lor dezakegun harremanetarako oinarritzko informazioa ere gehitzen</p>	<p>Hasieran, datu-basean, helburu ziren 3.938 erakunde aktibo zeuden (2020ko Liburu Zuriaren arabera).</p> <p>Baliozko altak sartu ondoren, 2021eko hasieran, ustez helburu ziren 4.239 erakunde aktibo geratu ziren.</p> <p>Haietako % 40an, ez genuen</p>

¹ Oro har, baztertu egin dira datu batzuk, baldin eta Eusko Jaurlaritzako Elkartearen/Fundazioen Erregistroko –erregistro horrek ez ditut aintzat hartzen harremanetarako telefonoaren, helbide elektronikoaren edo webgunearen daturik-erreferentziarekin **soilik** bat egin duten emaitzak izan dituzten kontsultetakoak baziren edo enpresen katalogoen edo beste orri ez-ofizial batzuen erreferentziak bazituzten. Iritzi da datuak ez zirela fidagarriak. (adibidez, www.einforma.com, www.informacion-empresas.com, www.empresa.es...).

	dugu, eta jarduera esparruaren araberako sailkapena egiten dugu <i>a priori</i> egokiena iruditzen zaiguna esleituta.	ezagutzen haien telefonoa, eta % 48,5ean, aldiz, e-mail helbidea.
Harremanetarako datuak identifikatzea	Datu-baseko erakunde askoren kasuan ez dugu harremanetarako informaziorik. Hori kontuan hartuta, weba arakatu dugu berriro ere, harremanetarako datuak bilatzeko. Ekintza hori bat etorri da denboran hurrengo fasearekin, hau da, kontsulta kuantitatiboarekin.	107 e-mail berri eta 61 telefono berri lortu dira 2021eko landalanean.

Lagin bati kontsulta kuantitiboa egiteko fasea

Aurretiazko oharra:

Horrekin lotuta, kontuan izan behar da fase honen helburu nagusia erakundeen lagin adierazgarri bateko datu kuantitatiboak lortzea den arren, onlineko galdetegiaren bidez unibertsoari buruzko ezagutzak areagotzen jarraitzeko aprobetxatu dugula. Ondorioz, hori guztia ez da behin betikoz kuantifikatuko fasea amaitu arte.

Horrekin lotuta, gogorarazi beharrekoa da 2021eko EHSSren Barometroaren galdetegiak azterketaren edizio berezia ekarri duela berekin. Izan ere, nortasunari, jarduerari, pertsonei, baliabide ekonomikoari, kudeaketa-tresnei, kanpoko harremanei eta barruko harremanei buruzko galdera nagusiez gain, galdetegiak Covid-19aren pandemiak erakundeetan izan duen inpaktuari buruzko galderen bloke berezia jasotzen zuen. Oro har, galdetegiak 57 galdera zituen 8 bloketan banatuta, eta aztertu beharreko 367 aldagai.

Ekintza	Deskribapena eta lorpenak	Adierazleak
Unibertsoari erakundeekin zuzenean harremanetan jartzea galdetegiarekin lotutako erantzuna motibatuz.	<p>Fase honen hasieran, e-maila eskuragarri genuen erakundeetara zuzendutako onlineko galdetegiaren bidalketa masiboa egin zenien.</p> <p>Horrez gain, landa-lanean zehar e-mail berriak identifikatu ahala, bidalketa osatu dugu.</p> <p>Ondoren, Behatokiaren datu-basean telefono-zenbakia gordeta dugun erakundeetara jarraipeneko telefono-deiak egin dizkiegu, hiru lurralde historikotara, jarduera esparru ugarietara eta figura juridiko ezberdinetara iristeko ahaleginak dibertsifikatuta. Gainera, azterketaren aurreko edizioetan parte hartu izan duten erakundeengana (datuak eguneratuta) eta erakunde berriengana iristen saiatu gara.</p> <p>Fase horretan zehar hainbat helburu eta ekintza konbinatu genituen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erakundeen jardueraren datuak edo harremanetarako datuak eguneratzea, eta direktorioa eguneratzeko esanguratsuk diren beste gai batzuk erregistratzea (izen-aldaketak eta abar). - Behatokia, Liburu Zuriaren ikerketa-proiektua eta entitateen web-direktorioa ezagutzera ematea. - Online galdetegi erantzuteko motibatzea. - Galdetegiak bete zezakeen beste bide batzuk erraztea (galdetegiak e-mail bidez PDF formatuan bidatzea, telefono bidezko galdetegirako laguntza eskaintzea...). - Galdetegiko edukiei buruzko zalantzak argitzea (galderen ulermena...). - Aplikazio informatikoarekin lotutako zalantzak argitzea (sarbide-gakoak...). 	<p>E-mail bidez, 2.009 galdetegi bidali dira, eta 2.000 birbidalketa egin dira gogorarazpen gisa.</p> <p>821 erakunderekin zuzenean jarri gara harremanetan.</p> <p>2021eko landa-lanean, 80 erakunde identifikatu dira baxa, ez-aktibo edo zalantzazko gisa.</p> <p>Helburu diren eta aktiboan dauden 4.117 erakunde daude jasota 2021eko landa-lanaren itxieran unibertsoan. % 41,5 telefonorik gabe, eta % 51,2 e-mailik gabe.</p> <p>389 erakundek hasi dute inkesta 2021ean.</p> <p>370 erakundek amaitu dute inkesta 2021ean behar bezala (azterketarako baliozkotzat jo dira). Erantzunen % 30,25 erakunde berrienak dira, eta % 69,75 aurrez parte hartu zuten erakundeak.</p> <p>Lagina unibertsoari</p>

- Erakunde bakoitzaren erantzunaren jarraipena egitea, galdetegia ongi bete duela egiaztatzeko (osatuta dago, datuak eguneratu dira, kongruenteak dira...).

erakunde guztien adierazgarria da estatistikoki; horren konfiantza maila % 95ekoa da, eta errore-marjina, aldiz, +/- % 4,86koa.

Fase honetan, deien eta bidalketen ahaleginek zein lortutako erantzunek/galdetegiek unibertsoaren hasierako banaketarekiko proportzionaltasuna mantentzen dutela kontrolatu dugu honako gai hauekin lotuta: jarduera esparrua, figura juridikoa eta erakundearen egoitza nagusia kokatuta dagoen lurralde historikoa (argitaratutako azken lanekoa hartu dugu erreferentziatzat).

Datu kuantitatiboen analisi-fasea

Jarraian, datuen tratamenduarekin eta azterketarekin lotutako kontu metodologiko jakin batzuen xehetasunak emango ditugu.

Lehenengo eta behin, nabarmendu beharrekoa da landa-lanean zehar lurralde historikoaren, jarduera esparruaren eta figura juridikoaren arabera berdintasunezko hurbilketa egiten saiatu garen arren, amaitzean horiek zuzendu egin ditugula laginaren alborapenak **haztatuta**, eta oreka lehengoratu egin dugula jasotzaileen bidez lagineko erakunde mota ugarien garrantzi erlatiboa unibertsoan duen benetako garrantziarekiko koherentea dela bermatzeko. Zehatzago esanda, oraingoa, laginean honako hauek falta ziren:

- Arabako erakundeek, osasun eta gizarte-zerbitzuen arloetako eta elkartearekiko ezberdina den figura juridikoa duten erakundeek *gehiegizko ordezkartza* arina;
- Gipuzkoan kokatutako erakundeek eta aisialdiaren eta esparru soziala-zeharkakoaren *ordezkartza txikixeagoa* da.

Hurrengo tauletan, EHSSko erakundeek unibertsoaren banaketa eta landa-lanaren ondoren lortutako laginarena ikus ditzakegu, esparrua, figura juridikoa eta lurraldea kontuan hartuta. Era berean, laginaren alborapenak zuzentzeko erabilitako haztapenak ikus ditzakegu.

UNIBERTSOAREN BANAKETA, ESPARRUAREN, FIGURA JURIDIKOAREN ETA LURRALDEAREN ARABERA (%)

		Osasuna	Enplegua	Gizarte-zerbitzuak	Aisialdiak	Garapenerako Nazioarteko Lankidetzak	Soziala-Zeharkakoa	Beste batzuk	GUZTIRA
ARABA	Elkartea	1,65	0,22	3,18	1,55	1,77	4,93	0,07	13,38
	Beste batzuk	0,05	0,34	0,49	0,07	0,05	0,07	0,12	1,19
BIZKAIA	Elkartea	5,00	1,02	9,64	6,46	6,90	20,86	0,61	50,50
	Beste batzuk	0,24	1,43	2,82	0,12	0,90	0,27	0,58	6,36
GIPUZKOA	Elkartea	2,43	0,39	5,17	3,62	3,74	10,93	0,17	26,45
	Beste batzuk	0,02	0,39	1,24	0,02	0,24	0,07	0,12	2,11
GUZTIRA		9,40	3,79	22,54	11,85	13,60	37,14	1,68	100,00

LAGINAREN BANAKETA, ESPARRUAREN, FIGURA JURIDIKOAREN ETA LURRALDEAREN ARABERA (%)

		Osasuna	Enplegua	Gizarte-zerbitzuak	Aisialdiak	Garapenerako Nazioarteko Lankidetzak	Soziala-Zeharkakoa	Beste batzuk	GUZTIRA
ARABA	Elkartea	3,78	0,54	6,22	0,00	1,89	3,51	0,00	15,95
	Beste batzuk	0,27	0,27	1,08	0,00	0,00	0,27	0,00	1,89
BIZKAIA	Elkartea	7,30	1,08	16,76	4,59	5,68	9,46	0,54	45,41
	Beste batzuk	0,00	2,70	6,76	0,54	2,16	0,54	0,54	13,24
GIPUZKOA	Elkartea	3,78	0,27	5,41	1,89	2,97	5,68	0,27	20,27
	Beste batzuk	0,00	0,27	1,62	0,00	0,81	0,27	0,27	3,24
GUZTIRA		15,14	5,14	37,84	7,03	13,51	19,73	1,62	100,00

JASOTZAILE² PARTZIALAK FIGURA JURIDIKOA, LURRALDE HISTORIKOA ETA JARDUKETA-ESPARRUA OINARRI HARTUTA.

		Osasuna	Enplegua	Gizarte-zerbitzuak	Aisialdia	Garapenerako Nazioarteko Lankidetzak	Soziala-Zeharkakoa	Beste batzuk
ARABA	Elkartea	4,86	4,50	5,70	18,77	10,71	14,71	11,5
	Beste batzuk	2,00	14,00	5,00				
BIZKAIA	Elkartea	8,00	10,50	6,40	13,52	4,63	24,54	5,50
	Beste batzuk		5,90	4,64				
GIPUZKOA	Elkartea	7,21	16,00	10,65	14,00	3,33	21,43	3,00
	Beste batzuk		16,00	8,50				

Bestalde, analisiaren zenbait zatitan **outlinertzat** jotako erakundeak identifikatzea eta baztertzea erabaki da, hau da, erakunde desitxuratzailleak, beren balioek nabarmen handitzen baitzuten laginaren bariantza (baztertzean, estatistiken distortsioa murriztu zen). Zehazki, erakunde outlinertzat jo dira:

- a) 10 milioi euro edo gehiagoko aurrekontua zuten erakundeak.
- b) ordaindutako 250 pertsona edo gehiago zituzten erakundeak.
- c) 1.000 boluntario edo gehiago zituzten erakundeak.
- d) 30.000 erabiltzaile baino gehiago izanda, zerbitzuak ematen zituzten erakundeak.

Horrez gainera, **galdutako balioen** (ez zegoen informazioa) tratamendua egin da *“bolumen ekonomikoa”* aldagaian, datu multzo oso eta trinko bat lortzeko eta estatistika-teknika arruntak aplikatu ahal izateko multzo horri. Zehazki, datuak inputatzea erabaki da: prozedura horrek laginean jasotako informazioa erabiltzen du informazioa falta zaien erregistroak dituzten aldagaiei balio bat esleitzeko. Hau da, hutsik zeuden datuen ordeztu laginetik zetozen datu ezagun onargarriak jarri dira, kasu bakoitzean erregistro horretatik gertuen egon daitekeela uste den balioa emanez.

Inputaziorako kontuan izan dira *“esparrua”* eta *“ordaindutako langileen bolumena”* aldagaiak eta zenbait probaren ondoren, zenbatesle sendoenetzat hartu da *trimeidiaren* estatistika: joera zentralerako indize bat, hiru neurriko batezbesteko aritmetiko haztatua kalkulatzeko datzara (erdibidekoa -pisu bikoitzarekin- eta lehen eta hirugarren kuartila).

Bukatzeko, aipatu behar da sektore osoko bolumen ekonomikoan eta ordaindutako langileen eta boluntarioen bolumenean aipatutako **kopuru nagusiak** kalkulatzeko laginean bildutako datuak estrapolatu direla. Zehazki, **estimazio partzialen agregazio** metodoa erabili da, hiru funtsezko aldagaien geruzak aintzat hartuz: jarduketa-esparrua, figura juridikoa eta diru-sarreraren bolumena. Zenbateslearen kalitate edo zehaztapen handiagoa bermatzen du horrek, balioen bariantza edo dispersioa murrizten baitu.

Kasu honetan, bolumen ekonomikoa kalkulatzeko egokienetzat jo den zenbatezlea *trimeidiaren* estatistika izan da, eta boluntarioen eta ordaindutako langileen bolumenak kalkulatzeko, batezbestekoaren estatistika.

² Jasotzaileak zatikiak dira, eta gure lagineko erakundeetako bakoitzak unibertsoko zenbat erakunde ordezkatzeko dituen adierazten dute.